

Hristos na putu

Mileta Jakšić

calibre 0.8.36

Антологија
СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Милета Јакшић

ХРИСТОС НА ПУТУ

Антологија
СРПСКЕ КЊИЖЕВНОСТИ

Милета Јакшић

ХРИСТОС НА ПУТУ

Садржај

[БЕЛЕ И ЦРВЕНЕ РУЖЕ](#)

[АНЂЕО СМРТИ](#)

[РАЗБИЈЕН КРЧАГ](#)

[ХРИСТОС У КРЧМИ](#)

[МУШИЦЕ](#)

[ПРИЧА О ЂАВОЛУ](#)

[КУКАВИЦА](#)

[СИРОТИЊСКА КРВ](#)

[МУДРИ СЛУГА](#)

[НОЋ У ПУСТИЊИ](#)

[ЈОВАН ПУСТИЊАК](#)

[ХРИСТОС НА ПУТУ](#)

[МИРЈАМ](#)

[МАГДАЛЕНА](#)

[ГОЛГОТА](#)

[ЛЕГЕНДА О ГЛУВОНЕМОЈ](#)

[МАРИЈИН ВЕО](#)

[СИРОЧЕ](#)

ХРИСТОС НА ПУТУ

БЕЛЕ И ЦРВЕНЕ РУЖЕ

Лепа је и велика била она башта у коју је Бог увео прве људе кад их је створио. У њој је било брегова и долина, густих, хладовитих шума, зелених пропланака и ливада, дубоких гудура, каменитих ждрела и провала, много извора и потока, горских језера, сјајних и глатких као огледало.

У хладу великог дрвећа одмарали се Адам и Ева. У грану по џбуњу, свуда око њих гукале су грлице, цвркатале свакојаке птице, а по шареном шљунку весело су жуборили потоци. По шумама су лутали лавови, тигрови и друге звери.

Међу људима и зверињем била је онда љубав, слога и мир. Лав и тигар долазили су Адаму и Еви и умиљавали се, а они их миловали. Велике змије увијале се око дрвећа или се сунчале на камену и нису мислиле о злу. Око цвећа су облетали лептири са великим, као дуга сјајним крилима и зујале пчеле без жаока. А у башти је било много свакојаког цвећа, а највише ружа са крупним, сјајним, као снег белим цветовима. Црвених ружа онда није било, већ само белих.

И тих белих ружа, које су мирисале на пчелин восак и мед, на чистоту и невиност, и нису имале трња, било је свуда по врту. Оне су као велико грмље расле по дољама, по брежуљцима и њиховим обронцима, по окомцима сурога стења, међу камењем; оне се пењале на дрвеће, хватале се за гране и огранке и својим цветним, заплетеним врежама и врпцама спуштале се доле као тешке, беле завесе и љуљале се на тихом поветарцу. На њих је ноћу падала роса, и кад би их Ева јутром брала, роса би се из њих изливала, бистра и обилна као вода из препуних кристалних чаша. А Ева би их брала, брала, задевала их у косу, плела од њих венце и њима обвијала главу и врат и бедра своја па их

давала и мужу. И они би се заједно радовали цвећу и радовали се животу, хвалећи Бога.

На земљи у оно време беше вечито лето. Небо је било увек плаво и ведро, па и кад би наилазили облаци, у њима не беше ни муња ни громава, из њих се изливале тихе, плодне кишице и орошавале врт.

Тако је било све док Ева није згрешила па навела и Адама на грех.

А када су први људи згрешили, све се изменило.

Облаци, мрки и страшни као гнев Божји, застирали су небо, у њима су буктале бледе, пакосне муње и рикали громови; из мрких облака рушили се пљускови, као водопад, у дубоким понорима кључала је и кипела вода, буре и олује чупале су из корена и с хуком обарале огромно дрвеће, набујали потоци јурили су као помамни по ждрелима и ваљали камење; звери подивљаше: лавови су рикали тражећи плен свој, зверови се клали и прождирали једно друго, змије су сиктале и сипале отров свој!

А руже, оне беле, невине руже поцрвенеше као ватра, као гнев, као страст са својим злим жељама — због Евина греха поцрвенеше беле, невине руже и обрастоше трњем.

Белих ружа није више било на свету.

Грех је заразио и људе и земљу.

Прођоше многе хиљаде година а руже су кроз цело то време биле црвене, а белих никако није било. Па и оне руже од којих је грешница Магдалена, плачући, сплела венац и њиме обвила главу мртвога Спаситеља кад су га у гроб полагали — и те су руже биле црвене, јер белих ружа није било.

А оног јутра, кад је Исус устао из гроба, дође Магдалена ка гробу, и не нађе Исуса тамо. Она виде само бео покров, у који беше умотано тело његово, и венац од црвених ружа, што му обвијаше главу. Са страхом, да је ко не опази, узе оне руже из гроба и, плачући, отрча да јави ученицима шта је видела, а руже однесе кући и сакри их.

Дуго је Магдалена чувала те руже као највеће благо, као једину успомену на свога Спаситеља. И, зачудо, руже нису венуле, беху живе и свеже као узбране.

Једне године цар римски поче да гони хришћане по градовима и селима, да их протерује из целог царства. Војници тада ухватише и Магдалену и, по царевој заповести, метнуше је на једну трошну лађицу па је пустише на море без крме и весла, да је морске буре и ветрови носе куд хоће. И таласи су је носили, витпали и бацали овамо, онамо; али лађица, као неким чудом, издржа све непогоде, док је, после дуга лутања, море не избаци на камениту, пусту обалу једне далеке, непозна— те земље. Ту, у једној мрачној пећини где се Магдалена склонила са својим ружама, остаде она до смрти. Ту се она молила Богу, кајала и испаштала грехе своје много година. Хранила се дивљим плодовима, воћем и корењем. Држећи у рукама црвене руже, плакала је она над њима и топила их покајничким сузама, живећи од успомена на драгог Учитеља. А када би од умора заспала, Исус јој се у сну јављао, разговарао с њоме и тешио је надом на скори састанак.

Много је година Магдалена ту живела, па је Ту и умрла. И неки људи, који су тамо били залутали, нађоше је једног дана у пећини мртву.

Магдалена је била већ давно мртва. Од ње не беше остало ништа осим голог костура. Само јој је на глави било мало коже и косе на оном месту где је Исус положио своју руку кад јој је опростио грехе. Она је лежала са скрштеним рукама, а међу коштаном, чврсто стиснутим прстима беху јој руже. А руже беху

живе и свеже, као узбране, и на њима трепташе роса од последњих суза њених.

И те руже не беху више црвене, него беле, беле као снег.

Црвене руже побелеле су од Магдалениних покајничких суза.

И од тог доба има на свету и белих ружа.

АНЂЕО СМРТИ

Шестога дана стварана, рано у зору, седео је на престолу Господ Бог, окружен великим мноштвом анђела и слушао песму њихову којом су величали дела његова,

„Свет, свет, свет је Господ Саваот; пуно је небо и земља славе његове!“

Песма се њихова орила и испуњавала сву васиону: њу су слушали сунце, месец и звезде; слушала је земља и била очарана.

А када је престала песма њихова, проговори Господ.

Реч је његова била као гром и говор његов као пролетња грмљавина; земљу је подузимала језа од страха и милине: беше и весело и страшно.

Господ проговори:

— Анђели моји, дело моје још није готово. Њему још нешто недостаје па да буде савршено...

Хоћу, данас, да створим човека — биће разумно, биће које ће славити моје име на земљи, као што га ви на небу славите...

И он посла великог анђела свога Гаврила да Му донесе једну грудву земље. Земља се плачући молила анђелу да је не дира.

Анђео се сажали и врати се.

Бог онда пошаље Михаила арханђела, али се и он, ганут молбом земљином, врати на небо без земље.

Па и трећи анђео, ког је Бог послао на земљу, врати се на небо и дође пред Господа празних руку.

Тада Бог заповеди Анђелу смрти да сиђе на земљу.

И њему се земља у сузама молила да је не дира.

— Не плачи, земљо, и не жалости се! Ја ћу ти овај прах вратити!...

И Анђео смрти захвати од земље прегршт праха и однесе Богу.

Од те шаке земљинога праха створи Бог човека и дуну у њега душу живу.

Али је већ онда, у телу првога човека, била жаока смрти, јер је прах од ког је човек створен био у рукама Анђела смрти.

Тело је човеково било смртно.

Први је човек живео и умро. После њега људи су се множили, рађали и умирали, а Анђео смрти примао им душе и односио Богу а мртва тела њихова остављао земљи, враћајући јој тако, по обећању, прах њен.

РАЗБИЈЕН КРЧАГ

Живео је на Истоку, у древна времена, један човек по имену Агатон.

Беше то човек прзница, љут, напрасит, склон пороку гнева.

С људима се рђаво слагао, често се свађао с њима. Много би пута плануо и долазио у јарост за ма какву ситницу и напослетку је дошло дотле да се завадио с целим светом тако, да му је живот у људском друштву постао немогућ.

Он је мислио да су људи криви што је он такав и да би он сасвим друкчији био кад не би било око њега људи.

Али, шта да ради? Знао је да се људи неће за његову љубав раселити да би он могао остати сам, него смисли да се уклони он од људи и да оде некуд где њих нема, па ће му се зла ћуд сасвим изменити.

Тако он, по примеру других, разда имање сиротињи а себи задржи само један крчаг па оде у неку велику, пуну планину, нађе тамо једну пећину и склони се у њу.

Поче да живи испоснички, као што су чинили многи у оно време. Хранио се зељем и шумским корењем.

Недалеко од његове пештере, у једној гудури, беше извор бистре воде. На тај би извор свако јутро силазио с крчагом по уској путањи коју је себи прокрчио, и, пошто се напио воде, налио би и крчаг и носио га у своју пећину да има воде за цео дан.

Тако је он живео у тој пустињи, где није било људи, осим што би понекад залутао какав пастир са својим стадом и зауставио се на неком пропланку, да напасе овце, па одлазио даље.

Свуд око њега беше тишина, велика, густа шума, у којој су у пролеће певале птице; доле испод њега жуборили су потоци, а он је то слушао, наслађивао се птичјим певањем, молио се Богу и мислио да никад бољег живота не може пожелети. Осети да му је на души лако и добро, крв му се умири и он, како му се чинило, постаде сасвим други човек.

Једнога јутра, рано у зору, кад се гора будила и птице почеле певати, устане као обично, помоли се Богу, узме свој крчаг па пође доле по воду.

На путу се спотакне о корен једног дебелог дрвета и падне. Крчаг му испаде из руку, лупи о камен и разбије се.

У њему плану гнев свом жестином. И он се опет љутио као и пре, док је био у свету, међу људима; псовао је крчаг, као да је крчаг био крив.

Није се љутио он што му се крчаг разбио, него је жалио што му је овај случај покварио оно добро, благо расположење душе, које је толиким напорима и жртвама стекао, и што му се стара зла ћуд, која се само била притајила, опет вратила да му загорчава живот. Учини му се да је, кад се сад тако разгневио, нечим опоганио душу па га обузе жалост.

Док је Агатон, чешкајући се по глави и вајкајући се, гледао у разбијене црепове свога крчага, чује за собом смех.

Осврне се и виде једног старца беле браде.

Старац је махао главом и добродушно се смејао.

— Ко си ти? — упита га Агатон — и зашто се смејеш?

— Ко сам ја, то ти нећу казати одговори старац — а смејем се зато што ти се крчаг разбио и што се ти због тога љутиш.

— Познајем ја тебе, Агатоне, одавно — настави старац и уозбиљи се. — Док си био у свету, љутио си се због људи па си побегао од њих у пустињу, а сад се, ето, и у пустињи љутиш, због чега? Због разбијеног крчага!... Но видим да те је гнев мало прошао, јер се, ваљда, тешиш тиме да је можда и добро што ти се крчаг разбио, те сад нећеш имати више ништа што би ти могло дати повода да се једиш. — Али, пријатељу, ваља да знаш да у свету, па и у овој пустој гори, има много ствари које те могу наљутити. Ако нема људи, ту су комарци, ту мушице, а оне су кадре довести љута човека, као што си ти, у велику јарост... Наљутићеш се и на миша који ће доћи да ти прогризе торбицу у којој држиш хлеб... Него чуј синко — настави старац — ја ћу ти казати једну причу па је добро упамти и размишљај о њој.

Један човек имао је њиву коју је немарно и рђаво радио. Земљу је обузела зубача и коров. А како је он радио? Он је мислио да је доста да се човек само љути на зубачу и коров, а ништа није радио да их утамани.

Њиву је рђаво орао, прљкао само по површини, остављао оплазине и зубача се и даље ширила и земља остајала неплодна.

Дође му један човек па му каже: „Пријатељу, не ваља ти радња. Немој само кресати лишће и сећи стабљику од погане биљке а корен јој остављати, него чупај биљку из корена. Заоравај, каже, дубље земљу ако хоћеш да ти буде чиста и да ти племените биљке не угуше штир и коровина.“

Старац заврши говор, а кад Агатон хтеде још нешто да га запита, њега нестаде.

Агатон се врати у ћелију, седе и стаде да размишња о том што му је говорио старац.

„Истину је говорио он“ — мишљаше Агатон. — „Ја сам тај човек што је имао њиву и рђаво је радио. Ја сам само кидао лишће и ломио стабљику погане биљке кад сам побегао од људи, а требало је из корена да је чупам. Ни људи ни мој крчаг нису криви што сам ја гневљив и напрасит, н

Table of Contents

<u>БЕЛЕ И ЦРВЕНЕ РУЖЕ.</u>	<u>2</u>
<u>АНЂЕО СМРТИ..</u>	<u>5</u>
<u>РАЗБИЈЕН КРЧАГ.</u>	<u>7</u>
<u>ХРИСТОС У КРЧМИ..</u>	<u>10</u>
<u>МУШИЦЕ.</u>	<u>12</u>
<u>ПРИЧА О ЂАВОЛУ.</u>	<u>15</u>
<u>КУКАВИЦА..</u>	<u>17</u>
<u>СИРОТИЊСКА КРВ.</u>	<u>19</u>
<u>МУДРИ СЛУГА..</u>	<u>23</u>
<u>НОЋ У ПУСТИЊИ..</u>	<u>25</u>
<u>ЈОВАН ПУСТИЊАК.</u>	<u>27</u>
<u>ХРИСТОС НА ПУТУ.</u>	<u>29</u>
<u>МИРЈАМ..</u>	<u>31</u>
<u>МАГДАЛЕНА..</u>	<u>33</u>
<u>ГОЛГОТА..</u>	<u>35</u>
<u>ЛЕГЕНДА О ГЛУВОНЕМОЈ.</u>	<u>39</u>
<u>МАРИЈИН БЕО..</u>	<u>42</u>
<u>СИРОЧЕ.</u>	<u>44</u>